

Soudní poplatky

Pochybení nebo technická chyba při bezhotovostním převodu uskutečňovaném bankou nebo provozovatelem poštovních služeb, v jejichž důsledku nebyla předepsaná částka nejpozději v poslední den lhůty, stanovené soudem ve výzvě k zaplacení soudního poplatku za řízení splatného podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání nebo dovolání, připsaná na účet soudu, jde na vrub poplatníka, jemuž nic nebránilo v zaplacení poplatku současně s podáním poplatného úkonu, který tak nese odpovědnost za nesplnění poplatkové povinnosti v podobě rozhodnutí soudu o zastavení řízení podle ustanovení § 9 odst. 1 nebo 2 zákona o soudních poplatcích.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 21 Cdo 1958/2021-293 ze dne 30.11.2021)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce H. R., narozeného dne XY, bytem v XY, zastoupeného JUDr. J.M., advokátkou se sídlem v P., proti žalovaným 1) F. R., narozenému dne XY, bytem v XY, a 2) ČSOB Stavební spořitelně, a.s. se sídlem v P., o určení neexistence zástavního práva a zákazu zatížení nemovitých věcí, vedené u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 27 C 152/2018, o dovolání žalobce proti usnesení Okresního soudu v Pardubicích ze dne 22. září 2020 č. j. 27 C 152/2018-246 a usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 29. října 2020 č. j. 23 Co 305/2020-257, tak, že řízení o dovolání žalobce proti usnesení Okresního soudu v Pardubicích ze dne 22. září 2020 č. j. 27 C 152/2018-246 se zastavuje. Dovolání žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 29. října 2020 č. j. 23 Co 305/2020-257 se zamítá.

Z odůvodnění:

Okresní soud v Pardubicích rozsudkem ze dne 23. 7. 2020 č. j. 27 C 152/2018-231 zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal určení, že na specifikovaných nemovitostech v katastrálním území XY „nevázne zástavní právo smluvní dle úvěrové smlouvy č. 0979566-7-01 do celkové výše 5 040 000 Kč, ani věcné právo zákazu zatížení předmětných nemovitých věcí“.

Okresní soud v Pardubicích usnesením ze dne 22. 9. 2020 č. j. 27 C 152/2018-246 rozhodl, že řízení o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Pardubicích č. j. 27 C 152/2018-231 ze dne 23. 7. 2020 se zastavuje (výrok I) a že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (výrok II). Soud prvního stupně postupoval podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. [549/1991](#) Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“) a odvolací řízení zastavil, protože žalobce soudní poplatek z odvolání nezaplatil ani na základě výzvy učiněné usnesením Okresního soudu v Pardubicích ze dne 24. 8. 2020 č. j. 27 C 152/2018-239; výzva byla žalobci (jeho zástupkyni) doručena 25. 8. 2020 a 15denní lhůta k zaplacení poplatku uplynula 9. 9. 2020.

K odvolání žalobce Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích usnesením ze dne 29. 10. 2020 č. j. 23 Co 305/2020-257 usnesení okresního soudu potvrdil (výrok I) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II). Vzhledem k tomu, že žalobce soudní poplatek platil poštovní poukázkou, považoval odvolací soud z hlediska závěru o splnění poplatkové povinnosti za rozhodné, zda byl poplatek ve stanovené lhůtě připsán na účet soudu. Do uplynutí stanovené lhůty (9. 9. 2020) poplatek zaplacen nebyl a k zaplacení poplatku připsáním na účet dne 29. 9. 2020 se nepřihlíží (§ 9 odst. 1 věta třetí zákona o soudních poplatcích). Postup České pošty, s.

p. „nevede k závěru, že by žalobce poplatkovou povinnost splnil“. Protože nelze ani dovodit, že by „byly dány předpoklady“ ustanovení § 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích, „za kterých by soud řízení pro nezaplacení poplatku nezastavil“ (žalobce ve lhůtě k zaplacení soudního poplatku skutečnosti o neprovedení platby Českou poštou, s. p. soudu nesdělil), dospěl odvolací soud k závěru, že soud prvního stupně postupoval správně, pokud řízení podle ustanovení § 9 odst. 1 věta druhá zákona o soudních poplatcích zastavil; soudní poplatek by nebyl včas zaplacen ani tehdy, pokud by lhůta k zaplacení poplatku (s ohledem na závěry uvedené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2020 sp. zn. 22 Cdo 1933/2019) začala běžet až od právní moci usnesení obsahujícího výzvu k jeho zaplacení, vydaného vyšším soudním úředníkem, neboť toto usnesení nabylo právní moci 10. 9. 2020, patnáctidenní lhůta k zaplacení poplatku uplynula 25. 9. 2020 a poplatek byl zaplacen až 29. 9. 2020.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal žalobce dovolání, které rovněž směřuje proti usnesení soudu prvního stupně. Uvedl, že poplatek dne 31. 8. 2020 uhradil prostřednictvím České pošty, která „při bezhotovostním styku garantuje“ uskutečnění převodu peněz od jednoho do tří dnů. Česká pošta žalobci „oznámila až dne 24. 9. 2020, že platbu dle složenky typu A vrací zpět a platba ze strany České pošty nebyla provedena pro údajně chybné uvedení účtu Okresního soudu v Pardubicích“, žalobce však údaje na složenku uvedl správně. Ještě tentýž den žalobce provedl úhradu poplatku znovu, tentokrát byla platba provedena a částka odpovídající soudnímu poplatku byla na účet soudu připsána. Uvedený „nepochopitelný“ postup České pošty nelze „přičítat k tíži žalobce“, který byl v dobré víře, že je soudní poplatek včas a řádně zaplacen. Tato situace, do které se žalobce dostal ne svou vinou, není nikde v zákoně ani v judikatuře řešena. Žalobce navrhl, aby dovolací soud usnesení obou soudů „zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení“.

Žalovaná 2) se ztotožnila se závěry odvolacího soudu a navrhla zamítnutí dovolání žalobce.

Dovolání je mimořádným opravným prostředkem, jímž lze napadnout výhradně rozhodnutí odvolacího soudu. Opravným prostředkem sloužícím k přezkoumání rozhodnutí soudu prvního stupně je odvolání [srov. § 201 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“)]. Občanský soudní řád tudíž ani neupravuje funkční příslušnost soudu pro projednání dovolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně. Nedostatek funkční příslušnosti je takovým nedostatkem podmínky řízení, který nelze odstranit. Nejvyšší soud proto podle ustanovení § 104 odst. 1 věty první o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 243b o. s. ř. řízení o dovolání žalobce proti usnesení Okresního soudu v Pardubicích ze dne 22. 9. 2020 č. j. 27 C 152/2018-246 zastavil (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 1999 sp. zn. 20 Cdo 1574/99, uveřejněné pod č. 45 v časopise Soudní judikatura, roč. 2000).

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

V projednávané věci rozhodnutí odvolacího soudu závisí (mimo jiné) na vyřešení otázky, jaký význam z hlediska závěru o (ne)splnění povinnosti poplatníka k zaplacení soudního poplatku za řízení

splatného podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání nebo dovolání má pochybení nebo technická chyba při uskutečňování bezhotovostního převodu bankou nebo provozovatelem poštovních služeb, v jejichž důsledku nebyla předepsaná částka nejpozději v poslední den lhůty, stanovené soudem ve výzvě k zaplacení soudního poplatku, připsaná na účet soudu. Vzhledem k tomu, že tato otázka nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud vyřešena, je dovolání žalobce podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné.

Po přezkoumání usnesení odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání není důvodné.

Jde-li o poplatek za řízení, vzniká poplatková povinnost – mimo jiné – podáním žaloby nebo jiného návrhu na zahájení řízení, podáním odvolání, podáním dovolání nebo podáním kasační stížnosti (srov. § 4 odst. 1 zákona o soudních poplatcích); se vznikem poplatkové povinnosti zde nastává i splatnost poplatku (srov. § 7 odst. 1 větu první zákona o soudních poplatcích).

Nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí v délce alespoň 15 dnů; výjimečně může soud určit lhůtu kratší. Po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. K zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřihlíží (§ 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích). Obdobně postupuje odvolací nebo dovolací soud poté, zjistí-li, že mu byla věc předložena k rozhodnutí o odvolání (dovolání), aniž byl zaplacen poplatek splatný podáním odvolání (dovolání) [srov. § 9 odst. 2 zákona o soudních poplatcích]. Pro nezaplacení poplatku soud řízení nezastaví také tehdy, je-li nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by poplatníkovi mohla vzniknout újma, a poplatník ve lhůtě určené soudem ve výzvě podle odstavců 1 a 2 sdělí soudu okolnosti, které toto nebezpečí osvědčují, a doloží, že bez své viny nemohl poplatek dosud zaplatit [§ 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích].

Poplatek se platí převodem na účet soudu zřízený u České národní banky (srov. § 8 odst. 3 zákona o soudních poplatcích) nebo – nepřesahuje-li výše poplatku 5 000 Kč nebo nevznikla-li poplatková povinnost podáním návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu anebo nejedná-li se o poplatek za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem – kolkovými známkami (srov. § 8 odst. 4 zákona o soudních poplatcích). Třetím (v zákoně výslovně neupraveným) způsobem placení poplatku je jeho zaplacení na pokladně soudu. Výběr způsobu placení poplatku je na poplatníkovi a soud mu nemůže přikázat hrazení poplatku určitým způsobem, umožňuje-li zákon též jiný způsob jeho zaplacení.

Z uvedeného vyplývá, že podle zákona o soudních poplatcích (ve znění účinném od 30. 9. 2017, tj. ode dne nabytí účinnosti zákona č. [296/2017](#) Sb.) poplatník má dvě možnosti (dva „pokusy“) k zaplacení soudního poplatku. Nesplní-li poplatník řádně svou poplatkovou povinnost již při podání žaloby, odvolání nebo dovolání (srov. § 4 odst. 1 a § 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích), má možnost poplatkovou povinnost splnit ještě v dodatečné lhůtě, kterou mu soud stanovil ve výzvě k zaplacení poplatku (srov. § 9 odst. 1, 2 zákona o soudních poplatcích). Zaplacení soudního poplatku po marném uplynutí soudem (dodatečně) stanovené lhůty již nemůže mít jakýkoli význam. Důvodem pro zrušení usnesení o zastavení řízení by měla být [jak se také uvádí v důvodové zprávě k vládnímu návrhu zákona č. [296/2017](#) Sb., K bodu č. 3 až 5 (§ 9)] pouze skutečnost, že byl poplatek zaplacen ve lhůtě určené ve výzvě (např. nebyla-li včas provedená platba ztotožněna s určitým řízením). V podmínkách této právní úpravy jsou tedy účastníci vedeni k aktivitě a k vyšší míře odpovědnosti za svůj před soudem uplatněný nárok [srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 4. 2019 sp. zn. 30 Cdo 825/2019, uveřejněné pod č. 1 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2020 (ústavní stížnost proti němu podaná byla odmítnuta pro zjevnou neopodstatněnost usnesením Ústavního soudu ze dne 3. 9. 2019 sp. zn. I. ÚS 2021/19)].

Judikatura Nejvyššího soudu (včetně té recentní) je za jedno v závěru, že poplatková povinnost účastníka řízení v případě úhrady soudního poplatku prostřednictvím bezhotovostního převodu (který může být uskutečněn bankovním převodem nebo prostřednictvím poštovní poukázky) je splněna dnem připsání platby na účet soudu, kdy je postavena najisto faktická dispozice soudu s poukázanou částkou a je bez jakýchkoli pochybností potvrzeno, že účastník řízení skutečně poplatek v souladu s pokyny soudu zaplatil (k tomu srov. právní závěr vyjádřený například v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 11. 2016 sp. zn. 32 Cdo 3616/2016, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2018 sp. zn. 32 Cdo 3698/2018, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2018 sp. zn. 29 ICdo 152/2018 nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2019 sp. zn. 29 ICdo 156/2018, uveřejněném pod č. 30 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2020, nebo usnesení ze dne 11. 8. 2020 sp. zn. 24 Cdo 2111/2020). Ohledně včasnosti zaplacení soudního poplatku i judikatura Ústavního soudu zcela konzistentně aprobejuje závěr obecných soudů, že za datum úhrady soudního poplatku je při bezhotovostní platbě považován den, kdy došlo k jeho připsání na účet soudu, a nikoli den, kdy dal plátcе peněžnímu ústavu pokyn k provedení platby, resp. že povinnost uhradit soudní poplatek je splněna až okamžikem připsání peněžní částky na účet soudu, neboť tímto okamžikem se dostane do faktické dispozice soudu (srov. bod 14. usnesení Ústavního soudu ze dne 16. 6. 2020 sp. zn. III. ÚS 1588/2020 a další usnesení Ústavního soudu zde uvedená).

Ústavní soud v řadě svých rozhodnutí (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2018 sp. zn. I. ÚS 1335/18 a ze dne 26. 6. 2018 sp. zn. I. ÚS 1680/18) zdůraznil, že již samotná povinnost soudů vyzvat poplatníka k úhradě splatného soudního poplatku je do jisté míry beneficium, jelikož poplatková povinnost je jednoznačně určena zákonem a poplatníkovi v zásadě nic nebrání, aby ji řádně splnil již při podání žaloby. Pokud tak neučiní, a dokonce tak neučiní ani v dodatečné (náhradní) propadné lhůtě poskytnuté soudem, je zastavení řízení logickým a ústavně konformním důsledkem jeho pasivity. K tomuto závěru se Ústavní soud přihlásil též ve svém plenárním nálezu ze dne 30. 3. 2021 sp. zn. Pl. ÚS 9/20, ve kterém s ohledem na skutečnost, že ustanovení § 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích „nepomýšlí na všechny případy nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by poplatníkovi mohla vzniknout újma“, znovu zdůraznil, že samotná existence náhradní lhůty pro zaplacení soudního poplatku již představuje pro poplatníka jisté dobrodiní, poněvadž zákon předpokládá, že soudní poplatek uhradí řádně s podáním návrhu na zahájení řízení, tedy okamžikem jeho splatnosti (§ 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích); poplatník, který není schopen pro závažnou a jím nezaviněnou překážku provést úhradu soudního poplatku, zpravidla nebude schopen podat ani samotný návrh na zahájení řízení, neboť jde o úkony souběžné. Poplatník by se proto obecně neměl spoléhat na to, že při poskytnutí soudem druhé příležitosti zaplatit soudní poplatek nenastanou žádné, byť i pochopitelné komplikace, popřípadě že je bude možno vždy nějakou cestou odstranit a opožděné zaplacení soudního poplatku napravit.

V uvedeném plenárním nálezu sp. zn. Pl. ÚS 9/20 Ústavní soud neshledal důvod k tomu, aby se odchýlil od svého dlouhodobě zastávaného právního názoru, že napadená právní úprava obsažená v ustanovení § 9 odst. 1 větě třetí zákona o soudních poplatcích (podle které „k zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřihlíží“) je legitimní, přiměřená a rozumná. Ústavněprávní rozměr zde nespatořoval ani v okolnostech případu souzeného navrhovatelem (Městským soudem v Praze), které spočívaly v opakovaně chybě při placení soudního poplatku poštovními poukázkami, vzniklé tím, že na hlavním díle obou poukázek bylo chybné číslo účtu adresáta (u obou poukázek bylo předčíslí i číslo účtu vepsáno do kolonky, kde má být uvedeno pouze číslo účtu, nikoli jeho předčíslí), takže poukázané částky nemohly být připsány na účet Obvodního soudu pro Prahu 2. V této souvislosti Ústavní soud poukázal na další případy řešené v jeho judikatuře, v nichž se poplatníci (ať již sami nebo za pomoci druhých) dopustili srovnatelného pochybení, avšak nepřiznal jim ústavněprávní rozměr, konkrétně na svá usnesení ze dne 24. 11. 2020 sp. zn. III. ÚS 632/20 (ve kterém se zabýval případem, kdy se stěžovatelé jali hradit soudní poplatek poštovní poukázkou, přičemž zaměstnankyně pošty při zadávání příkazu neoddělila předčíslí a vlastní číslo bankovního účtu,

pročež ani nemohla být platba na správný účet připsána), ze dne 22. 9. 2020 sp. zn. I. ÚS 2661/20, ze dne 30. 6. 2020 sp. zn. II. ÚS 1789/20 (v nichž dal Ústavní soud zřetelně najevo, že nedbalost či technická chyba, k níž dojde na straně banky nebo právního zástupce poplatníka, nemůže být zvláštním důvodem pro odklon od dosavadní judikatury) nebo ze dne 16. 6. 2020 sp. zn. III. ÚS 1308/20 a ze dne 11. 11. 2019 sp. zn. IV. ÚS 2774/19 [v nichž řešil případy zprostředkované úhrady soudního poplatku třetí osobou (třiaosmdesátiletou matkou stěžovatele, resp. zaměstnancem banky, který zpracovával telefonický příkaz k úhradě)]. „Stěžejní poselství“ uvedených rozhodnutí podle Ústavního soudu spočívá v tom, že každý poplatník nese vlastní odpovědnost za to, že se soudní poplatek dostane do dispozice soudu řádně a včas, bez ohledu na to, jaký způsob k jeho úhradě zvolí.

Lze proto uzavřít, že pochybení nebo technická chyba při bezhotovostním převodu uskutečňovaném bankou nebo provozovatelem poštovních služeb, v jejichž důsledku nebyla předepsaná částka nejpozději v poslední den lhůty, stanovené soudem ve výzvě k zaplacení soudního poplatku za řízení splatného podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání nebo dovolání, připsaná na účet soudu, jde na vrub poplatníka, jemuž nic nebránilo v zaplacení poplatku současně s podáním poplatného úkonu, který tak nese odpovědnost za nesplnění poplatkové povinnosti v podobě rozhodnutí soudu o zastavení řízení podle ustanovení § 9 odst. 1 nebo 2 zákona o soudních poplatcích.

Z uvedeného pro poměry projednávané věci vyplývá, že dovolatelem namítané skutečnosti, podle kterých přes řádně zadané údaje v poštovní poukázce nebyl v důsledku pochybení na straně České pošty, s. p. uskutečněn bezhotovostní převod, jímž žalobce včas na účet soudu hradil soudem předepsaný soudní poplatek z odvolání, nemají žádný vliv na závěr o tom, že poplatková povinnost v soudem stanovené lhůtě splněna nebyla. Žalobce jako poplatník zde nese vlastní odpovědnost za to, že se soudní poplatek do dispozice soudu řádně a včas nedostal.

Z uvedeného vyplývá, že usnesení odvolacího soudu je z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správné. Protože nebylo zjištěno, že by bylo postiženo některou z vad uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. anebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání žalobce proti usnesení odvolacího soudu podle ustanovení § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)